

Ács József

PALACKPOSTA A NEKROPOLISZBÓL

[VISZONTLÁTÁS]

2020-12-03 | **PRÓZA, VISZONTLÁTÁS**

Levendel Júlia: **Kijárási tilalom** című írásához

„A kijárási tilalom csakugyan nekropolisszá változtat egy várost”, írta Levendel Júlia 2005 májusában. Rácsodálkozom a dátumra. Ez még az előző évszázad, ami 2001 szeptemberében kezdődött és tizennégy évig tartott. Két összeomlás határolta.

Meglódult a világ leghatalmasabb hadigépezete, meglódultak a kibombázott ember-tömegek. Új erők szabadultak el: nem valami történt a világban, hanem a világ változott meg. Hirtelen minden új, fenyegetéssel terhes jelentést kapott.

Novemberi éjszaka. Palacsintaként szétterülő hideg az utcákon, sűrűsödő köd.

Mikor először találkoztam a *kijárási tilalom* kifejezéssel, izgalmasnak tűnt, nem vészjóslónak. Hiszen szerettem otthon lenni saját játékaim és könyveim társaságában. Annak ellenére, hogy lefekvés után a sötétben semmilyen módon ki nem oltható gyanakvás támadt bennem. Valaki van a szobában. Csontváz. Vagy betörő. Meghúzódik a szekrény és a fal közti résben vagy az ágy alatt. Tudja, hogy nem látom, s tudja, hol vagyok. Én meg csak annyit, hogy valahol ott van: eleve egyenlőtlenek a feltételek, s nálam nyilván sokkal erősebb.

van félnivalóm

A tévében sugárzott aktuális sci-fi sorozat egyik epizódjában önmagát láthatatlanná tevő sorozatgyilkos közeledett a lépcsőn. A bázis parancsnoka azonban rájött, hogy hőkamerával ki lehet mutatni a körvonalát. A

monitoron lépkedő ködfehér alakban ráismertem rettegésem tárgyára. Hőkamera híján is torkon ragadott a bizonyosság: van félnivalóm.

Nyári zivatarok idején, mikor hirtelen besötétedett, nem maradtam bent a házban, inkább kiültem a fal tövébe. A dörrenésektől, villámcsapásoktól cseppet sem féltem: élveztem az elemek tombolását. Odabent nem tudtam volna megmaradni.

Felkapcsolhattam volna persze mindenhol a villanyt, a konyhában, fürdőszobában is, ám ez már önmagában ijesztő légkört teremtett volna – vészhelyzet, szükségállapot. A sistergő esőt meg szerettem nézni.

Emlékszem, egy napsütötte délutánon apám művészeti albumai közt tallózva kiemeltem egy kemény fedelű könyvet. Goya rézkarcait tartalmazta: *A háború borzalmai*. Végiglapoztam.

Napokig grimaszba torzult arcokat, kikötözött, karóba húzott, kettészelt, szétszaggatott emberi testeket láttam magam előtt, pedig valójában az iskolaudvaron álltam a tízperces szünetben vagy a konyhaajtóban ültem a pirosra festett hokedlin, míg édesanyám főzött. A látható valóság unalmas, eseménytelen felszíne alatt láthatatlan borzalmak hordái vonultak. Míg a paradicsomos húsgombócot ettem, újra meg újra elképzeltem, hogy valamelyik módszerrel kivégeznek.

Kijárási tilalom? Jól megleszek otthon.

hideg fényű neon alatt

Elsős koromban egy osztálytársam a tanítás végén felvetette, menjek el játszani hozzájuk. Az ötlet meglepett, de némi habozás után igent mondtam. Jól megjegyeztem, melyik

utcasarkon merre fordultunk, hogy majd hazataláljak. Eszembe sem jutott, hogy más fejével is kellene gondolkodnom. Már sötétedett, mikor lenyomtam a bejáratú ajtó kilincset. Nagypám szobájában a nemrég felszerelt hideg fényű neon alatt már ülésezett a háromfős tanács. Anyám kiborult. Hogy képzeled, hogy csak úgy elcsavarogsz? Hol voltál idáig?

Megemlegettem. Kijárási tilalom. Iskola után kitérők nélkül irány haza.

Nem ez a büntetés volt az oka, hogy magának való, otthon ülő kamasz lett belőlem. Továbbra is jobban féltem attól, ami láthatatlan. Csak később fogtam fel, hogy ami hordoz, megtart és létezőm súlypontját képezi, éppúgy nem látható.

Gyerekfejjel beleolvastam mindenbe. Az orvosi tankönyvektől jeges rémület szállt meg: kisiskolás korom rettegett csontvázainál, a Saint-Saëns *Haláltáncának* lemezborítóján hajladozó hajcsimbókos figuráknál, de még a szenvedés számtalan formájánál, a legkülönbélebb torzulatoknál is sokkalóbb volt a szövegek fagyos tárgyilagossága, és a betegek szemét szükség esetén eltakaró fekete csík. Kezembe került aztán a Goya-kiadvány rokonsága is: az auschwitzi múzeum fényképes füzete, a vietnami háborúban készült sajtófotók albuma, majd Denis Langlois *Fekete aktákja* (Kossuth, 1975), melyben a korabeli francia igazságszolgáltatás legvérlázítóbb döntéseit foglalta össze tényszerű esetleírásokban. Nem ismertem az életet. A könyvespolcnál ácsorogva annyit értettem csak az egészből, hogy a meghirdetett elvek mögött, a rendezett felszín alatt munkáló erők úgy törnek ránk, mint a szekrény mögött lappangó betörő, és nincs hová fordulni.

Az emberrel bármit meg lehet tenni.

A lejtős úton elzúgó busz moraja, aztán a nekropolisz csöndje. Csalóka béke.

kép | unsplash.com